

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการ เขียน

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า " การเขียน หมายถึง (คำกริยา) วาด, ชีค ให้เป็นตัวหนังสือหรือ เลข, ชีค ให้เป็นเส้นต่าง ๆ"¹

กิติยวดี บุญชื่อ ให้ความหมายว่า "การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดเห็นทัศนคติ ตลอดจนความรู้สึกต่าง ๆ อย่างไม่ใช่เสียง"²

ประเภทของการ คัดลายมือ

เปลื้อง ณ นคร ได้กล่าวว่า การเขียนลายมือมีอยู่สามอย่างคือ เขียนตัวบรรจง เขียนหวัดแกมบรรจง และเขียนหวัด

1. เขียนตัวบรรจง เค็มมักเขียนตัวอักษรเต็มบรรทัด (ขนาดตัวหนังสือสูง 3 ม.ม. หรือ 1 ซม. เป็นอย่างมาก) จะเริ่มฝึกตั้งแต่นักเรียนเริ่มเรียนหนังสือ ในการ

¹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ 8: (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2510), หน้า 214.

²กิติยวดี บุญชื่อ, "กลุ่มทักษะภาษาไทย," ใน หลักสูตรประถมศึกษา 2521: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, สุมิตร คุณานุกร, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: สारมวลดขน, 2520), หน้า 69.

เขียนตัวบรรจงเส้นตัวอักษรตรงตรง เรียบ การวางสระ วรรณยุกต์ ของไฟถูกต้อง การที่จะทำได้แบบนี้ต้องฝึกกันอยู่หลายปี เมื่อเขียนได้ลักษณะดังนี้แล้ว ก็ต้องหัดในเรื่องความเร็วอีกด้วย คือได้ตัวบรรจงและเขียนได้เร็ว การเขียนตัวบรรจงนั้น ต่อมาก็ไม่ค่อยได้ใช้ แต่การฝึกเขียนดังนี้ จะเป็นพื้นฐานในการเขียนตัวอาลักษณ์ ซึ่งใช้ในราชการ เช่น การเขียนใบประกาศนียบัตร และใบสัญญาบัตร เป็นต้น

2. เขียนหวัดแกมบรรจง เมื่อเขียนตัวบรรจงได้ดีแล้วก็ย่อขนาดตัวให้เล็กลง เป็นครึ่งบรรทัด หรือเล็กกว่าครึ่งบรรทัดเล็กน้อย เรียกว่า หวัดแกมบรรจง เป็นการเขียนตามความถนัดต้องการความเร็ว แต่ยังคงเขียนให้เป็นตัว คือตัวอักษรต้องชัดเจน การเขียนหวัดแกมบรรจงนี้ใช้ในการเขียนจดหมาย เขียนบันทึกต่าง ๆ ซึ่งจะให้ผู้อื่นอ่าน

3. เขียนหวัด หากเขียนตัวบรรจงและหวัดแกมบรรจงได้ดีแล้ว ตัวหวัดก็จะพลอยดีไปด้วย การเขียนหวัดนี้ก็คือ การเขียนอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องใช้ความประณีต หรือความชัดเจนอะไรนัก และการเขียนตัวหวัดนั้น ต้องเป็นการเขียนเพื่ออ่านเอง ไม่ใช่เขียนให้คนอื่นอ่าน ในทางการสมาคม หากเราเขียนจดหมายเป็นตัวหวัดถึงผู้ใด ผู้รับจดหมายจะถือว่า เราผู้เขียนไม่ยกย่องนับถือเขา การเขียนตัวหวัดนี้ แม้จะเขียนถึงเพื่อนสนิทก็ไม่ควรทำตัวหวัดจะใช้ในที่เดียวคือ เขียนสำหรับตัวเองอ่าน

มีการเขียนลายมืออีกแบบหนึ่ง เรียกว่า เรขศิลป์ คือเขียนตัวอักษรประติษฐานบ้างที่ก็มีลวดลายประกอบ ลายมือเขียนหนังสือในภาษาอังกฤษเรียกว่า Penmanship ส่วนเรขศิลป์นั้นเรียกว่า Calligraphy เขานิยมฝึกกันมาก และถือว่าลายมือแบบเรขศิลป์นี้เป็นแบบเขียนที่พึงยกย่อง ตัวอย่างลายมือแบบเรขศิลป์ที่พอจะยกตัวอย่างได้ขณะนี้ เช่น ลายมือเรขศิลป์ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ปรากฏว่ามีคนเขียนเอาอย่างเขามากเหมือนกัน¹

¹ เปลื้อง ณ นคร, "การคัดลายมือ และการสอน." วิทยาสาร 27 (15 กรกฎาคม 2519): 60 - 61.

ลักษณะของอักษรไทย

ในการเขียนลายมือนั้น เราควรรู้จักลักษณะตัวอักษรด้วยจึงจะเขียนได้ถูกต้อง ดังนั้น เปลื้อง ณ นคร ได้รวบรวมลักษณะของอักษรไทยที่เห็นได้เด่นชัด 4 ประการด้วยกัน คือ

1. ส่วนตัวอักษร ตัวอักษรไทยมี หัว ตัว และหาง เช่น ตัว ส หัวก็คือ ส่วนที่ขมวดหรือที่เป็นรูปกลม หางก็คือ ส่วนที่ยื่นออกจากตัว ในการเขียนนั้น เราจะต้องเริ่มจากหัวไปก่อนเสมอ และหางนั้นก็จะต้องสังเกตว่าสั้นยาวอย่างไรจึงจะเหมาะกับตัว ถ้าเขียนหางยาวเกินไปเราเรียกว่า เหนียง ในตัวอักษรนั้นมีส่วนปลาย เช่น ตัว ส ก็มี ส่วนปลาย คือส่วนที่โค้งลงมาข้างหน้า บางคนเขียนปลายโค้งหรือต่ำลงมามาก บางทีก็ต่ำลงไปถึงฐานบรรทัด ทำให้เกิดลักษณะรุ่มราม จะแลเห็นว่า การที่จะเขียนตัวอักษรให้ถูกต้องนั้น นอกจากจะใช้มือ ใช้ตาดูแบบแล้ว ยังต้องใช้ความสังเกตอีกด้วย¹

2. ช่องไฟ คือระยะของตัวอักษร เช่น คำว่า กาง ระยะระหว่างตัว ก สระอา และตัว ง ต้องได้จังหวะเสมอกัน ทั้งไม่ชิดเกินไป หรือห่างเกินไป

3. การวางสระวรรณยุกต์ ต้องวางให้ถูกที่ เช่น สระอุ เมื่อเขียนคำว่า ดู กับ ดูก ก็ต้องวางให้ถูก ไม่ให้ล้ำหน้า ล้ำหลัง หรืออยู่ที่ตัว ก หรือ ค

4. ขนาดตัวอักษร ตัว ก ค ด ต เป็นตัวขนาดเดียวกัน คือมีความกว้างเท่ากัน ตัว ช ซ ฌ ก็ขนาดเดียวกัน ตัว บ ป เป็นพวกเดียวกัน ดังนั้นในการเขียนต้องให้ตัวอักษรได้ขนาดกัน²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

² เปลื้อง ณ นคร, "การคัดลายมือและการสอน." วิทยสาร, 27 (22 กรกฎาคม 2519): 26.

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของพยัญชนะไทยมีลีลาที่ซับซ้อนมาก เพราะเส้นที่ประกอบเป็นรูปพยัญชนะไทยมีทั้งเส้นชี้คี่ขึ้น ชีคลง ที่เป็นเส้นตั้งฉากและเฉียง นอกจากนี้ยังมีเส้นขนาน เส้นขมวดทวนเข็มนาฬิกา เส้นขมวดตามเข็มนาฬิกา เส้นจิกค้ำขวางที่เป็นจิกตรงแหลม จิกโค้งแหลม และจิกโค้งมนตลอดจนเส้นจิกค้ำตั้งที่เป็นเส้นลากขึ้น

ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม มีความเห็นว่า ผู้ที่เขียนตัวอักษรไทยได้จะต้องจดจำลีลาของอักษร แต่ละตัวได้แม่นยำก่อน นอกเหนือไปจากความพรอมทางกลามเนื้อ: สมองตลอดจนสายตากับมือ การเขียนอักษรไทยให้สวยงามยังเป็นเรื่องยาก ต้องการความประณีตและทักษะในการ เขียนอย่างสูงจึงจะทำให้¹

ความมุ่งหมายในการ คัดลายมือ

ความมุ่งหมายในการ คัดลายมือนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรจรรู้ เพื่อจะได้วางแผนการสอนให้เกิดผลตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างแท้จริง

รองรัตน์ อิศรภักดี ได้กำหนดความมุ่งหมายในการ คัดลายมือไว้ดังนี้

1. เพื่อฝึกทักษะในการ เขียนหนังสือเพราะการ เขียนเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของเด็ก
2. เพื่อฝึกเด็กให้เขียนได้สวยงามถูกต้อง ถูกต้องและรวดเร็วตามควรแก่วัยของเด็ก
3. ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักความประณีต ความสะอาด และทำงานเป็น

¹ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสร์ นิยมธรรม, "การสอนเพื่อบรรดิกการ คำนการเขียน." การสอนเพื่อบรรดิกการ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2520), หน้า 148 - 149.

ระเบียบ¹

ครูสอนวิชาเขียนยอมต้องเพ่งเล็งการเขียนของเด็กให้มีลายมือที่อ่านง่าย และสามารถเขียนได้คล่องรวดเร็วพร้อมกันไปมากกว่าที่จะเขียนได้สวยงามแต่เพียงอย่างเดียว การเขียนเป็นการแสดงออกในทางความคิดอ่านของเรา ถ้าเขียนแล้วลายมือยุ่งคนอื่นอ่านไม่คอยออกหรืออ่านยาก ผู้อื่นไม่เข้าใจความคิดอ่านที่ต้องการแสดงอาจจะทำให้เสียผลไปได้ เช่น ในการเขียนจดหมาย เขียนข้อสอบข้อความต่าง ๆ ครูควรชี้แจงให้เด็กทราบถึงจุดมุ่งหมายการคัดลายมือ ประโยชน์ที่จะได้รับ และขอบกพรองในการคัดลายมือ เพื่อให้เด็กได้ทราบและพยายามแก้ไขด้วยตัวของเขาเองด้วยความเต็มใจ

พัฒนาการเกี่ยวกับการเขียนของเด็กเริ่มเรียน

พัฒนาการที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเขียนของเด็กก็คือ พัฒนาการที่เกี่ยวกับการรับรู้ และการทำงานประสานกันระหว่างประสาทตากับกล้ามเนื้อมือ

ในส่วนของกรรับรู้ นั้น จิตรา วสุวานิช และคณะ มีความเห็นว่าเด็กวัย 3-4 ขวบโดยทั่วไป ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้วัตถุหรือสิ่งของ ในเรื่องความใกล้-ไกล หรือที่มีลักษณะหนัก-เบาได้เลย ในเรื่องการขีดเขียนเส้นต่าง ๆ เด็กวัย 4 - 5 ขวบ ไม่สามารถลากเส้นตามเส้นโค้งที่กำหนดให้ได้ และพบว่าเด็กที่มีอายุ 5 ขวบขึ้นไปจะมีความสามารถแยกแยะรูปฟอร์มของตัวอักษรและตัวเลขได้²

¹รองรัตน์ อิศรภักดี, "การสอนเขียน." ตำราวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาภาษาไทย ตอน 1 วิธีสอนภาษาไทย, พิมพ์ครั้งที่ 4. (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2516), หน้า 92

²จิตรา วสุวานิช และคณะ, จิตวิทยาเด็ก (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519), 162: 167.

ส่วน กิติกร มีทรัพย์ ไถ่กล่าวว่ เด็กอายุ 4 ขวบ สามารถนับของ 3 จำนวน, ไถ่ถูก ผูกเชือกกรองเท้าได้เอง ว่ากรุขคนไถ่สองส่วนคือ ศรีษะและขา (นั่นแสดงว่ เด็ก ในวัยนี้เริ่มประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตาได้บ้างแล้ว) ส่วนเด็กอายุ 5 ขวบ สามารถเขียนอักษรได้บ้างแล้ว¹

นวลศิริ เป่าโรหิตย์ และคณะก็มีความเห็นว่า เด็กอายุ 5 ขวบ จะมีความ สามารถแยกตัวอักษรได้ แต่ถึงแม้จะทำไต่จริงจะปรากฏว่จะเป็นไปด้วยความลำบากที่ เคียว เด็กจะพบว่ามีความยุ่งยากใจในการแยกตัวอักษรบางตัว เช่น ค และ ต ค และ อ เป็นต้น²

นอกจากนี้ พิศมัย จันทวิมล ไถ่กล่าวว่ ว่ การพัฒนาของเด็กในเรื่องการขีด เขียนนี้แตกต่างไปตามอายุ เด็ก 1 ขวบ อาจจะทำเพียงจับดินสอกระแทกลงหรือทำเส้นขยุก ขยิก ต่อเมื่ออายุไต่ขวบครึ่ง จึงจะสามารถขีด ๆ เขียน ๆ ลงกลางหน้ากระดาษ แต่ไต่ เป็นรูปเป็นร่างอะไร พอถึงราว ๆ 3 ขวบ ลายเส้นต่าง ๆ เริ่มจะเป็นรูปเป็นร่างแต่ก็ ยังดูไม่ออกนัก เนื่องจากกล้ามเนื้อที่ควบคุมการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นิ้วมือ แขน ข้อมือ ยังทำงานไต่ไต่จนกว่าจะถึง 6 ขวบขึ้นไป เด็กจะเริ่มเขียนไต่ถูกต้องเมื่ออายุไต่ 8 ปี และเมื่อถึง 9 ปี ลายมือเด็กแต่ละคนจะเริ่มมีแบบที่เป็นตัวของตัวเอง ถ้าเปรียบเทียบ ระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย เด็กหญิงส่วนใหญ่ลายมือไต่เล็กกว่า เรียบร่อยกว่า และวรรคตอนไต่กว่าเด็กชาย³

¹กิติกร มีทรัพย์, "พัฒนาการทางปัญญา." แม่และเด็ก 2 (มกราคม 2522):

64.

²นวลศิริ เป่าโรหิตย์ และคณะ, จิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518), หน้า 133.

³พิศมัย จันทวิมล, "เด็กวัยไหนควรทำอะไรบ้าง." ชีวิตบ้านเรา, 1 (กุมภาพันธ์ 2522): 29.

วุฒิภาวะและความพร้อม : ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเขียน

ประเทิน มหาชนธ์ ได้กล่าวว่า วุฒิภาวะ หมายถึง สภาวะทุกส่วนของอินทรีย์ที่พร้อมที่จะกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งวุฒิภาวะมิใช่เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงของการทำหน้าที่และความสามารถในอันที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของอินทรีย์ด้วยวุฒิภาวะของการรับรู้ทางสายตา (Visual Perception) เป็นปัจจัยสำคัญของความพร้อมทางการเขียน เพราะการเขียนมิใช่เป็นขบวนการของการใช้แรงงานกล้ามเนื้อหรือเป็นการตอบสนองของกรียาสะท้อนขั้นต่ำเท่านั้น แต่การเขียนเป็นขบวนการแห่งการคิด เป็นขบวนการที่ต้องใช้กิจกรรมของระบบประสาทส่วนกลางด้วยการเขียนที่ดีจะต้องมีการประสานกันอย่างค้ำระหว่างสายตากับมือ นอกจากนั้นการควบคุมกล้ามเนื้อ นิ้วมือ และแขนจะต้องเป็นไปอย่างค้ำด้วย จึงจะทำให้การเขียนมีประสิทธิภาพสูง การเรียนเขียนจะกระทำโดยลัดคอเมื่อเด็กบรรลುವุฒิภาวะพอที่จะรับรู้กระส่วนแห่งสัญลักษณ์ของตัวอักษรที่ตนเขียนได้¹

นวลศิริ เป่าโรหิตย์ และคณะให้ความเห็นว่า วุฒิภาวะเท่านั้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเจริญเติบโต และการเรียนรู้จะเกิดต่อเมื่อร่างกายมีความพร้อม ซึ่งหมายถึงกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ระบบประสาทที่เจริญเติบโตพอที่จะทำกิจกรรมได้ วุฒิภาวะนั้นจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เร็วและไม่จำเป็นต้องเสียเวลาฝึกฝน²

สุชา จันทน์เอม ได้ให้คำจำกัดความของวุฒิภาวะไว้ว่า วุฒิภาวะ (Maturity) คือ ระดับความเจริญเติบโตสูงสุดของเด็กระยะหนึ่ง ความเจริญเติบโตระยะนั้น จะต้องสูงพอที่จะให้เด็กเรียนเรื่องที่เราจัดสอนได้โดยสะดวก ความเจริญเติบโตนี้มีไ้หมายถึง

¹ประเทิน มหาชนธ์, หลักการสอนภาษาในชั้นประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การค้ำคุณสภา, 2516), หน้า 114

²นวลศิริ เป่าโรหิตย์ และคณะ, จิตวิทยาพัฒนาการ, หน้า 73.

ความเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างเต็มที่ แต่ยังหมายถึงความเจริญเติบโตทางสติปัญญาทางอารมณ์ ทางสังคมด้วย ส่วนความพร้อม (Readiness) คือ สภาพของความเจริญเติบโต บวกกับความสนใจ และความรู้อันเป็นพื้นฐานที่สูงพอที่จะช่วยเด็กให้เรียนได้สะดวก¹

ในการเขียนตัวอักษร ถ้าจะเขียนให้ได้ออกภาพที่ดี จะต้องประกอบด้วยปัจจัย 2 อย่างคือ วุฒิภาวะทางการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้ออย่างหนึ่ง กับวุฒิภาวะทางการรับรู้ อีกอย่างหนึ่ง เด็กที่ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะด้านใดด้านหนึ่งก็ตาม การเขียนของเขาจะไม่ได้ผล

สำหรับความพร้อมในการเขียนก็สำคัญเช่นกัน เด็กเล็ก ๆ นั้นการประสานงานของกล้ามเนื้อยังพัฒนาไม่ดีพอ จะทำให้เด็กเขียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งเป็นเหตุให้เด็กไม่ชอบการเขียนหนังสือ

คีลา จายนีโยซิน ใ้ชี้ให้เห็นว่า การสอนเขียนโดยปราศจากความพร้อม ทำให้เกิดผลร้ายได้หลายประการ เป็นต้นว่า เกิดการเพ่ง อันเป็นสาเหตุที่ทำให้สายตาด้านเกิดความเครียดทางอารมณ์เมื่อต้องเกร็งมือ เกิดความผิดหวังเมื่อไม่สามารถจะเขียนให้ดีสมความตั้งใจ หรือเมื่อเทียบกับลายมือมาตรฐาน ดังนั้นครูไม่ควรบังคับให้เด็กหัดเขียนในเมื่อเด็กยังไม่สามารถจะบังคับให้การรับรู้ของประสาทต่าง ๆ เหล่านั้นสัมพันธ์กันได้ การบังคับหรือเร่งรัดอาจเป็นผลให้เด็กเกิดความคับข้องใจ²

นอกจากนี้ คีลา จายนีโยซิน ยังได้เสนอหลักการพิจารณาเกี่ยวกับความพร้อมในการเขียน 7 ประการคือ

¹สุชา จันทน์เอม, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2518), 163 - 166.

²คีลา จายนีโยซิน, "เอกสารประกอบการสอนวิชา กศ. 411 การสอนวิชาภาษาศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา ตอนที่ 4 (วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2510), หน้า 7 - 8.

1. การรับรู้ทางสายตา (Visual Perception)
2. ความสามารถในการควบคุมระบบกล้ามเนื้อ (Muscle Control)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา (Eye-hand Coordination)
4. ความพร้อมทางอารมณ์ (Emotional Readiness)
5. ความพร้อมทางสังคม (Social Readiness)
6. สมรรถภาพในการใช้ภาษาพูด (Oral Language Ability).
7. ความเข้าใจความหมายของศัพท์ต่าง ๆ (Vocabularies)¹

อรุณ กิ่งจันทร์ ให้ความเห็นว่าการที่จะทราบว่าเด็กมีความพร้อมที่จะเขียนหรือไม่ให้ดูที่พฤติกรรมของเด็กดังต่อไปนี้

1. เด็กมีความสนใจที่จะเขียนชื่อของตนเองโดยไม่มีผู้ใดบังคับ
2. สามารถบังคับกล้ามเนื้อในการจับหรือใช้กรรไกร สีแท่ง ดินสอคำ แปรงระบายสี ในการปฏิบัติต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและคล่องแคล่ว
3. สามารถคัดลอกรูปทรงเรขาคณิต หรือรูปที่มีลักษณะคล้ายตัวอักษร
4. มีความต้องการหรือสนใจที่จะเรียนเขียน²

เพื่อให้การสอนเขียนเป็นไปอย่างไค้ผล ผู้สอนควรมีวิธีการส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะเขียน โดยจัดประสบการณ์เบื้องต้น อันจะนำไปสู่การเรียนเขียนของเด็ก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7 - 9.

²อรุณ กิ่งจันทร์, "การฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา วิชาอ่านและเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 33.

คังเซน เควิก แมคเคย์ และแจฟลิโม (David Mackay and Jasph Simo)¹,
 เอิร์ล คัมป์ลิว ลินเดอร์แมน และมาร์เลน เอ็ม. ลินเดอร์แมน (Earl W. Linderman
 and Narkebe M. Linderman)², ซูซาน กลอยน์ และเบร์ล ฟร็อบริเชอร์ (Susan
 Gloyn and Beryl Frobisher)³, ได้เสนอแนะกิจกรรมที่ช่วยเตรียมความพร้อมในการ
 เขียนให้กับเด็ก อันได้แก่ การระบายสี, การวาดภาพ, การก่อสร้างด้วยอิฐ หรือท่อน
 ไม้, การเล่นลูกบอล, การเล่นปั้นดินน้ำมัน, การตัดปะรูป เป็นต้น

โคโรที รูบิน (Dorothy Rubin) ได้กล่าวว่า เด็กควรผ่านกิจกรรมที่ช่วย
 ฝึกความพร้อม เช่น การใช้กรรไกร, การวาดภาพ, ปั้นดินน้ำมัน, ใช้เครื่องมือต่าง ๆ
 ที่อาศัย ตา และมือประกกัน เพราะว่าการกล่ามน้อยจะพัฒนาการกล่ามน้อยเล็ก ๆ
 ของมือ ดังนั้นในตอนเริ่มแรกควรให้เด็กใช้กระดาษขนาดใหญ่ หรือกระดาษวาดภาพ
 หรือเขียนอะไร ๆ การเรียนรู้ที่จะแยกซ้าย - ขวาได้ เป็นความพร้อมที่สำคัญสำหรับ
 การเขียน เพราะจะต้องให้เด็กเขียนจากซ้ายไปขวา และก่อนที่จะให้เด็กเขียนเด็กจะต้อง

- ๑ มีความสามารถจำและแยกความแตกต่างระหว่างตัวอักษรได้
- ๒ ฝึกการใช้มือข้างใดข้างหนึ่งแน่นอน

¹David Mackay and Jasph Simo, Help Your Child to Read and Write, and More (New York: Penquim Books, 1976), pp. 165 - 167.

²Earl W. Linderman and Marlene M. Linderman, Crafts for the Children (New York: McMillan Publishing Co., 1977), pp. 22 - 24.

³Susan Gloyn and Beryl Frobisher, Teaching Basic Skill to Infants (n.p.: World Lock Educational, 1975), p. 29.

เด็กควรมีความต้องการที่จะเขียน
 เด็กควรรู้อยู่แล้วว่า การเขียนมีความสำคัญสำหรับเขา
 ภูมิศาสตร์ทางต่างๆ
 มีความสนใจยาวพอ
 สามารถทำรูปทรงเรขาคณิตได้ เช่น วงกลม, สี่เหลี่ยม
 สามารถขีดเส้นตรงได้
 รู้ว่า ทางไหนซ้าย, ทางไหนขวา¹

ส่วนประกอบในการเขียนลายมือ

ในการเขียนลายมือก็ต้องมี โตะ เก้าอี้ กระดาษ ดินสอ หรือปากกา เครื่องใช้
 เหล่านี้ต้องมีให้ถูกต้อง

โต๊ะ เก้าอี้ ต้องมีขนาดพอเหมาะกับผู้นั่งเรียน ไม่ใช่โต๊ะสูงเก้าอี้ต่ำ จะทำให้
 การวางแขนของผู้นั่งเรียนไม่สะดวกและช่วงห่างจากกระดาษถึงระดับสายตาใกล้เกินไป
 หรือไม่ใช้เก้าอี้สูงโต๊ะต่ำ ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนต้องงอตัวลงมาในขณะที่เขียน หายที่สูดจะเกิด
 อาการเมื่อยล้า เสียสุขภาพได้

กระดาษ ในชั้นประถมศึกษาในระยะเริ่มเขียนแรกๆ มักใช้สมุดคัดลายมือซึ่งจัด
 ทำเป็นเล่ม มีพิมพ์แบบเขียนให้นักเรียนเขียนตามแบบ และแนะนำวิธีที่ครูจะสอนเอาไว้แล้ว
 ในสมุดคัดนั้น แต่ถ้ามหาไม่ได้จริงๆ อาจใช้กระดาษที่ตีเส้นบรรทัด หรือมีตารางไว้ให้ก็ได้

ดินสอหรือปากกา เป็ลื่อง ณ นคร ได้กล่าวว่า เมื่อเริ่มเรียนมักใช้ดินสอ
 ต่อเมื่อเขียนชำนาญแล้วจึงใช้ปากกา ดินสอต้องเหลาให้พอดี จะมียางลบอยู่กับดินสอหรือ
 มียางลบต่างหากก็ได้ ดินสอนั้นควรอ่อนแข็งปานกลาง ขนาด BB หรือ HB ไม่ควร

ไซซึนิกแข็ง (H) นักเรียนที่กำลังฝึกเขียนลายมือไม่ควรอย่างยิ่งที่ใช้ปากกาถูกลิ้น หมึกถูกลิ้น และถูกลิ้นไม่เหมาะกับการเขียนตัวหนังสือให้สวยงาม¹

นอกจากนี้ เบื้อง ณ นคร ได้ให้ความเห็นว่า เมื่อโตขึ้นหน่อยควรให้นักเรียนมีสมุดคัดลายมือประจำตัว คือเป็นสมุดที่เส้นบรรทัดนั้นเอง สมุดนี้นักเรียนต้องรักษาให้สะอาดเรียบร้อย เพื่อนักเรียนจะได้เห็นว่า ลายมือของตนดีขึ้นหรือเลวลง สมุดนี้ครูต้องตรวจเขียนเครื่องหมาย หรืออธิบายให้นักเรียนรู้ว่า มีข้อบกพร่องอย่างไร และที่นับว่าสำคัญยิ่งก็คือ ครูเองต้องพยายามเขียนให้สะอาดเรียบร้อยด้วย รวมทั้งต้องให้นักเรียนระวัง เครื่องใช้ในการเขียนต้องสะอาดเรียบร้อย และนำใช้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอบรมให้นักเรียนรู้จักใช้ของรักของ และรู้จักความสะอาด

๑ อวัยวะที่ใช้ในการเขียน คือ นิ้ว ลำแขน ตา อย่างไรก็ตาม ก็คืออวัยวะทุกส่วนของร่างกายที่มีส่วนรวม

นิ้วนั้นใช้จับดินสอดปากกา นิ้วสำคัญคือ นิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือ อีกสามนิ้วเป็นการจับดินสอดและการวางนิ้วนี้ต้องสอนให้นักเรียนทำให้ถูกต้อง²

การจัดท่าและการจัดองค์ประกอบให้เหมาะสมกับการเขียน

1. ทานัง โดโรที รูบิน (Dorothy Rubin) ได้กล่าวว่า เด็กต้องนั่งอย่างสบาย ทั้งโต๊ะเขียนและเก้าอี้ต้องสูงพอเหมาะโดยคำนึงตัวตรง ฝ่าเท้าทั้งสองจะต้องวางแบนบนพื้นได้ เพื่อว่าจะได้รับน้ำหนักได้ ปลายแขนของเด็กควรวางอยู่บนโต๊ะพร้อมที่จะเขียน ส่วนมือข้างที่ไม่ได้เขียนควรจับกระดาษไว้ไม่ให้เลื่อนไปเลื่อนมา เก้าอี้ที่นั่งควรอยู่ใกล้โต๊ะเพื่อว่าเด็กจะได้ไม่ต้องโน้มตัวไปข้างหน้ามากเกินไป บนโต๊ะไม่ควรจะมีสิ่งอื่นที่ไม่

¹ เบื้อง ณ นคร, วิทยาสาร 27 (22 กรกฎาคม 2519), หน้า 26.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 27.

จำเป็นอยู่¹

จำนวน คล่องการเขียน และนิคยา ฤทธิโยธี ก็กล่าวคล้าย ๆ กันว่า การ
นั่งที่ถูกวิธีนับว่าสำคัญสำหรับเด็กมาก การนั่งเขียนควร เป็นไปอย่างไม่มีผิดธรรมชาติ ฝ่า
เท้าควรแตะพื้นอย่างเต็มที่ ม้านั่งกับโต๊ะควรได้ขนาดพอเหมาะกับเด็กในวัยนี้ การเขียน
ควรนั่งตรง ๆ ตามสบายไม่งอหลัง ไม่ก้มหน้าจนชิดโต๊ะเกินไป พื้นที่โต๊ะควรมีพอที่จะวาง
มือและแขน เขียนได้สะดวก²

ประเทิน มหาพันธ์ ได้กล่าวว่า ผู้เขียนควรนั่งหันหน้าเข้าโต๊ะ การนั่งเอียง
จะทำให้กระดูกสันหลังคด แขนทั้งสองข้างวางอยู่บนโต๊ะ ประมาณ 3 ใน 4 ของความ
ยาวระหว่างศอกกับข้อมือพาดไว้กับขอบโต๊ะ หากไม่ทำเช่นนี้จะทำให้กระดูกสันหลังคด
แขนของมือที่เขียนต้องทำมุมที่เหมาะสมกับตัวอักษร ข้อศอกต้องไม่กางออกหรือแนบตัวมาก
เกินไป³

วิธีการนั่งเขียนนี้ อ่ำไพ สุจริตกุล และพูนสุข บุญยสวัสดิ์ ก็มีหลักเช่นเดียวกับ
ของประเทิน มหาพันธ์ เพียงแต่เพิ่มเติมว่า อย่าให้หน้าอกชิดขอบโต๊ะ ให้วางมือให้
คว่ำลง มีองอทำมุม 45° กับศอก ฝ่าเท้าวางราบลงบนพื้น อย่าไขว้หรือบิดตะแคง⁴

¹Rubin, , Teaching Elementary Language Arts, p. 314.

²กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์, คู่มือนิเทศการศึกษาภาษาไทย, พิมพ์
ครั้งที่ 2. (พระนคร: โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย, 2507), หน้า 54.

³ประเทิน มหาพันธ์, "ศึกษากการเขียนพยัญชนะไทยของนักเรียนชั้นประถม
ปีที่ 1 ในโรงเรียนกลุ่มบางแสน จังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร, 2506), หน้า 38.

⁴อ่ำไพ สุจริตกุล และพูนสุข บุญยสวัสดิ์, แบบคัดลายมือ เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่
ที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า ง.

รองรัตน์ อิศรภักดี ได้กล่าวว่า ครูควรฝึกทำนั้งขณะหัดเขียนและให้นั่งเช่นนั้นตลอดไปจนคิดเป็นนิสัย จากการสำรวจทางสตรีวิทยาได้ความว่าหากทำทางที่เด็กนั่งผิดไปจากที่ควรแล้ว จะมีผลทางสุขภาพของเด็กและไม่สะดวกในการเคลื่อนไหวขณะเขียน และทำให้การเขียนตัวอักษรผิดเพี้ยนไปด้วย¹

2. การวางกระดาษ

โคโรที รูบิน (Dorothy Rubin) ได้เสนอแนะว่า "กระดาษควรวางตรงหน้าเด็ก ขอบล่างขนานกับขอบโต๊ะ เด็กที่ถนัดซ้ายหลายคน ถ้าวางกระดาษเอียงนิดหน่อยอาจเขียนสบายขึ้น²

จำนวน คลองการเขียนและนิศยา ฤทธิโยธี มีความเห็นว่า "ควรวางสมุดหรือกระดาษให้เอียงเป็นมุมกับขอบล่างของโต๊ะ เขียนหนังสือประมาณ 35 องศา"³

ฟิลลิส โบเวอร์ด์ (Phyllis Bowers) ได้กล่าวว่า "ให้วางกระดาษตั้งฉากกับโต๊ะ"⁴

ประเทิน มหาพันธ์ ให้ความเห็นว่ กระดาษต้องวางอยู่หน้าผู้เขียน การวางกระดาษไม่ตรงหน้าจะทำให้ผู้เขียนต้องเอียงคอ สายตาทำงานมากและทำให้กระดูกสันหลังกด ส่วนล่างของขอบกระดาษ ทำมุมกับขอบโต๊ะประมาณ 30 องศา⁵

¹รองรัตน์ อิศรภักดี, ตำราวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาภาษาไทย ตอน 1 วิธีสอนภาษาไทย, หน้า 93.

²Dorothy Rubin, Teaching Elementary Language Arts, p. 315.

³กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์, คู่มือนิเทศการศึกษาภาษาไทย, หน้า 54.

⁴Phyllis Bowers, Beginning in the Language arts, p. 146.

⁵ประเทิน มหาพันธ์, การศึกษาการเขียนพยัญชนะไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนกลุ่มบางแสน จังหวัดชลบุรี, " หน้า 38.

ส่วน อำไพ สุจริตกุล และพูนสุข บุญยสวัสดิ์ ได้เสนอแนะว่า ให้วาง
กระดาษหรือสมุดตรงหน้าผู้เขียนตามแนวของโต๊ะ ขณะเขียนใช้มืออีกข้างหนึ่งจับกระดาษหรือ
สมุดให้มั่น¹

จากข้อความดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ในเรื่องของการวางกระดาษ
นี้มีความเห็นแยกออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งให้วางกระดาษตรง อีกฝ่ายหนึ่งให้วาง
กระดาษเอียงเล็กน้อย ผู้วิจัยได้เคยทำวิจัยย่อย (Baby Thesis) ร่วมกับ พรทิพย์
บุษรานวงศ์ ในเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพการเขียนเมื่อวางกระดาษตรงและวาง
กระดาษเอียง ผลปรากฏว่า คุณภาพในการเขียนไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดนัก² นั้นยอม
สรุปได้ว่าการวางกระดาษอาจจะวางตรง ๆ หรือเอียงเล็กน้อยก็ได้ แต่ไม่ควรให้เอียง
เกิน 35 องศา เพราะจะทำให้ต้องเอียงคอมมาก อันมีผลเสียต่อสุขภาพของผู้เขียน คั้งที่
ประเทิน มหาจันทร์ ได้กล่าวไว้

3. การจับดินสอ

โคโรที รูบิน (Dorothy Rubin) ได้ให้หลักของการจับดินสอว่า
มือที่ถือดินสอ ควรถืออย่างสบาย ๆ หลวม ๆ โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกลาง ด้านข้างของนิ้วกลาง
จะแตะกับดินสอในขณะที่นิ้วชี้ทำหน้าที่เป็นตัวนำ นิ้วชี้ควรวางใกล้ปลายดินสอ
ปกติเด็กถนัดซ้ายมักจับดินสอใกล้ปลายดินสอมากกว่าเด็กถนัดขวา

¹อำไพ สุจริตกุล และพูนสุข บุญยสวัสดิ์, แบบคัดลายมือ เล่ม 2, หน้า ๘

²พรทิพย์ บุษรานวงศ์ และปรีชา บุณวดีน, การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพ
การเขียนเมื่อวางกระดาษตรงและวางกระดาษเอียง แผนกประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. (พิมพ์คัด).

⁴Dorothy Rubin, Teaching Elementary Language Arts, p. 315.

จำนวน การลงมือเขียน และนิยาม ทฤษฎีโยธี ไคกล่าววว่า โดยมากเด็กเริ่มเรียนไม่รู้จักรับจับดินสอให้ถูกต้องว่าจะทำอย่างไร ครูจะสังเกตเห็นได้ง่ายว่า ครั้งแรกของการจับดินสอของเด็ก คุณละเอะใจและไม่ถนัด ในบางรายซึ่งพ่อแม่พี่น้องในบ้านได้ช่วยฝึกฝนมาบ้างจะรู้จักเขียนไคถนัดกว่าคนอื่น อย่างไรก็ตามในขั้นนี้ครูจะต้องสอนให้เด็กรู้จักการจับดินสอให้ถูกต้อง คือใช้นิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือจับดินสอ ให้ดินสอวางอยู่บนนิ้วกลาง ส่วนนิ้วนางและนิ้วก้อยงอมาอยู่ที่นิ้วกลาง ให้นิ้วก้อยเป็นจุดรับน้ำหนัก 1 จุด ที่ปลายดินสอ 1 จุด และที่ข้อมือ 1 จุด รวมเป็นจุดรับน้ำหนัก 3 จุด การจับดินสอไม่ควรให้แน่นหรือหลวมเกินไป ดินสอที่ใช้ความจริงควรจะเป็แท่งโตกว่าขนาดธรรมดาที่เราใช้กันอยู่เดี๋ยวนี เพราะดินสอแท่งโตเด็กจับถนัดกว่า แต่เนื่องจากในประเทศเราดินสอแท่งโต ซึ่งทำสำหรับเด็กโดยเฉพาะไม่มี ดังนั้นเราจึงต้องใช้ดินสอขนาดเดียวกันหมดไม่ว่าเด็กเล็กเด็กโต¹

ประเทิน มหาจันทร์ ไคกล่าววว่า การจับดินสอนั้นมือจะพักอยู่บนนิ้วนางและนิ้วก้อย นิ้วกลางเป็นที่รองรับเครื่องเขียน นิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือจะประกอองเครื่องเขียนร่วมกับนิ้วกลาง จับเครื่องเขียนเพียงหลวม ๆ ไม่จับแน่นเกินไป นิ้วที่จับโค้งขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่เขียนแขน มือ และนิ้วมือจะต้องเคลื่อนไหวให้สัมพันธ์กัน การเคลื่อนไหวของเครื่องเขียนในขณะที่เขียนแบ่งออกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยจะมีระยะหยุดเป็นระยะ ๆ ไม่ได้เคลื่อนไหวติดต่อกันไปโดยตลอด²

อำไพ สุจริตกุล และพูนสุข บุญสวัสดิ์ ให้หลักของการจับดินสอไว้ว่า
 ○ จับดินสอด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ วางไว้บนปลายนิ้วกลาง นิ้วทั้งสาม

¹กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์, คู่มือนิเทศการศึกษาภาษาไทย, หน้า 54.

²ประเทิน มหาจันทร์, ศึกษากการเขียนพยัญชนะไทยของนักเรียน ชั้นประถมปีที่ 1 ในโรงเรียนกลุ่มบางแสน จังหวัดชลบุรี, หน้า 38 - 39.

นี้จะประคองคินสอดไปด้วยกัน

๑ นิ้วนางและนิ้วก้อยเป็นที่หักมือ

๒ จุดจับคินสอดควรวางจากปลายคินสอด ประมาณ 1 นิ้ว

๓ อย่าจับแน่นเกินไป¹

รองรัตน์ อิศรภักดี ให้ข้อคิดไว้ว่า การถักคล้ายมือนี้เป็นการปฏิบัติงานประสานกัน ระหว่างกล้ามเนื้อส่วนหนึ่งที่บังคับนิ้ว ข้อมือ และแขน คนที่ฝึกเขียนหนังสือต้องใช้ นิ้วแต่เพียงจับคินสอดหรือปากกาเท่านั้น การจับคินสอดที่ใช้นิ้วชี้กดเข้ากับคินสอดจนข้อนิ้วข้อแรก แอนเข้าหาตัว เป็นวิธีที่ผิด แต่เรื่องนี้สำหรับเด็กเล็ก ๆ ที่เพิ่งเริ่มหัดเขียนจะเป็นการยากที่จะให้ถูกวิธี เพราะเด็กวัยนั้นการบังคับกล้ามเนื้อยังไม่ค่อยได้ เพราะสมองยังไม่สามารถบังคับตามใจนึกได้ ฉะนั้นครูควรสอนหรือทำตัวอย่างให้เด็กเห็นว่าวิธีที่ถูกนั้นให้มือเคลื่อนไหว และเลื่อนแขนตามแนวบรรทัด แล้วต่อไปเด็กจะทำได้เอง ครูควรระมัดระวังให้มากในเรื่องนี้ เพราะถ้าในครั้งแรกเด็กเริ่มหัดเขียนในลักษณะเช่นไรแล้วยอมเกิดความเคยชินและยากที่จะแก้ไข²

ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเห็นของรองรัตน์ อิศรภักดี ที่ว่า ถ้าเด็กเริ่มหัดเขียนเช่นไร เด็กมักติดนิสัย เพราะความเคยชินและจะแก้ไขยาก ผู้วิจัยได้เคย สัมภาษณ์ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลายโรงเรียน ซึ่งมีปัญหาเด็กจับ คินสอดผิดวิธี ทุกคนให้ความคิดเห็นเหมือน ๆ กันว่า เหตุที่แก้ไขให้เด็กเปลี่ยนวิธีจับคินสอดให้ ถูกวิธีไม่ได้ เป็นเพราะเด็กเคยชินจนคิดเป็นนิสัยกับการจับแบบเดิม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกอย่าง

¹ อ่ำไธ สุจริตกุล และพูนสุข บุญยสวัสดิ์, แบบคัดลายมือ เล่ม 2, หน้า ง.

² รองรัตน์ อิศรภักดี, ตำราวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาภาษาไทย ตอน 1 วิธีสอนภาษาไทย, หน้า 94 - 95.

ถูกต้องมาแต่แรก และไม่ยอมเปลี่ยนวิธีง่าย ๆ ถ้าจะให้เปลี่ยนก็ต้องหมั่นเตือนอยู่เสมอ บางคนก็แก้ไขได้ บางคนก็แก้ไขไม่ได้ เพราะเมื่อจบปีการศึกษา เด็กเลื่อนชั้นสูงขึ้น ไป ครูเก่าที่เคยแนะนำก็ไม่ได้อ่านไปด้วย ส่วนครูคนใหม่ในระดับชั้นที่สูงกว่าก็มักจะเข้าใจว่าเรื่องการจับดินสอเป็นเรื่องปลีกย่อย ครูชั้นเด็กเล็กก็คงจะสอนมาแล้ว และไม่มึนในหลักสูตรที่ตนต้องสอน เลยทำให้เด็กคิดเป็นนิสัย ยิ่งโตยิ่งแก้ไขไม่ได้ เมื่อทราบผลเสีย ดังนี้แล้ว ครูผู้สอนเด็กเริ่มเรียนควรที่จะให้ความสำคัญต่อการเริ่มต้นที่ดีให้แก่เด็ก หมั่นสังเกตวิธีการในการจับดินสอของเด็กเสมอ ๆ และอย่างทั่วถึงทุกคน ถ้าเห็นเด็กคนใด เริ่มต้นผิดวิธี ควรหาวิธีแนะนำแก้ไขเสียแต่แรก จะได้ไม่ยุ่งยากในภายหลัง เด็กก็จะได้ไม่ลำบากใจมากเมื่อจะต้องถูกบังคับให้เปลี่ยนวิธีการจับดินสอเสียใหม่ให้ถูกต้องเมื่อโตขึ้น

นอกจากนี้ รองรัตน์ อิศรภักดี ยังให้ความคิดเห็นว่า การจับดินสอในท่าที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้เขียนไม่เมื่อยหรือเหนื่อยเร็ว เมื่อเขียนนาน ๆ ดังนั้น ครูผู้สอนฝึกหัดให้เด็กเขียนตั้งแต่เริ่มแรกจึงควรฝึกหัดให้เด็กจับดินสอหรือปากกาให้ถูกต้องเสียตั้งแต่เริ่มแรกที่เดียว สำหรับกรณีที่เด็กเคยในท่าที่ผิดจากที่กล่าวมาแล้วนี้ และเกิดความเคยชินก็ไม่ควรฝืน นอกจากจะตรวจพบว่ากรณีที่เด็กมีอริยาบถไม่ถูกต้องนั้นเป็นเหตุให้เด็กเขียนลายมือไม่ดี ถ้าเป็นเช่นนั้นก็ต้องแก้ไขให้เด็กทำให้ถูกต้องใหม่¹

4. การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน

โคโรที รูบิน (Dorothy Rubin) ได้กล่าวว่า มีความสำคัญมากต่อภาวะการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมที่ดีสำหรับการเรียนเขียนก็คือ

- ๑ ที่นั่งสบาย เหมาะกับเด็กแต่ละคน
- ๒ แสงสว่างพอเหมาะ
- ๓ อุณหภูมิพอเหมาะ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 94.

๐ ในห้องควรมีรูปภาพมาก, และมีตัวอักษรที่จะต้องให้เขียน เขียนอยู่ด้วย¹

5. บรรยากาศในการเรียน

ในส่วนนี้ โดโรธี รูบิน (Dorothy Rubin) ให้ความสำคัญไว้มาก เขาได้กล่าวว่า เด็กที่รู้สึกตกใจหรือกลัว ขอมเขียนได้ไม่ดีเท่าเด็กที่มีความมั่นคง แม้ว่า การเขียนต้องการความตั้งใจ เด็กก็ไม่ควรมีความตึงเครียดเกิดขึ้น จนแทบไม่สามารถ จับดินสอได้ ครูควรจะใจดี, เข้าใจ และเป็นมิตรกับเด็ก ครูไม่ควรแยกเอาแต่สมุดผลงานของเด็กที่เขียนไม่เหมือนแบบมาวิจารณ์โดยตรง ถ้าครูพบว่าเด็กมีข้อผิดพลาดเหมือน ๆ กันก็อาจจัดการเรียนเป็นกลุ่ม นักเรียนควรรู้สึกมีความสุขในห้องเรียนและรู้สึกว่าครูจะคอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเขา การที่นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอนและชอบทเรียน จะทำให้การพัฒนาเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว²

วิธีสอนเขียน

งานสอนเขียนแก่เด็กที่เริ่มเรียนเขียนใหม่ ๆ เป็นงานซับซ้อน ถ้าผู้สอนไม่รู้วิธีการ ไม่รู้สภาพที่แท้จริงของบุตรเขียนแล้ว การสอนก็จะสิ้นเปลืองเวลาและพลังงาน ทั้งยังอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควรด้วย

เกี่ยวกับการสอนเขียนแก่เด็กที่เริ่มเรียนนั้น ในประเทศไทยเราเท่าที่ปฏิบัติกันอยู่มาก คือวิธีที่ให้เด็กเขียนพยัญชนะทีละตัว โดยเริ่มตั้งแต่ ก จนถึง ฮ เมื่อเด็กเขียนพยัญชนะได้พอสมควรแล้วก็ให้ประสมสระ เช่น ให้เขียน กะ กา กิ กี เหล่านี้เป็นต้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามีความหมายอยู่ค่าเดียวเท่านั้น คือ กว่า ก่า คำอื่น ๆ เป็นคำที่ไร้ความหมายทั้งสิ้น การให้เด็กฝึกเขียนพยัญชนะโดด ๆ แต่ละตัว หรือแม้การเขียน

¹Dorothy Rubin, Teaching Elementary Language Arts, p. 311

²ibid., p. 311.

เป็นคำ ๆ แต่เป็นคำไร้ความหมายนั้น นอกจากจะเป็นการสร้างความเบื่อหน่ายแก่เด็กแล้ว ยังเป็นการวางรากฐานที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย

พอล เอส แอนเดอร์สัน (Paul S. Anderson) โพรเฟสเซอร์ทางการศึกษาของวิทยาลัย แห่งรัฐ ซานดิเอโก ได้กล่าวถึง การเริ่มต้นการสอนเขียนว่ามีประสพการณ์ 3 ชนิดที่นำไปสู่ความพร้อมในการเขียนคือ

1. ทำให้กล้ามเนื้อที่ใช้ในการเขียนแข็งแรงและบังคับได้ เด็กจะพัฒนากล้ามเนื้อขนาดเล็กของมือ โดยการเดินของเล่น, หมุนโทรศัพท์, จักโต๊ะ, เปลี่ยนเสื้อผ้า ตุ๊กตา, ตัดของด้วยกรรไกร, ใช้นิ้วระบายสี, บันไดน้ำมัน ชีตเขียนหรือลากเส้นด้วยชอล์กบนกระดานดำหรือใช้ดินสอสีลากบนกระดาษ สรุปแล้ววิธีแรกของการเขียนหนังสือก็คือการขีด ๆ เขียน ๆ นั่นเอง

2. เพิ่มความสามารถในการใช้ภาษาของเด็ก

ไม่มีประโยชน์ที่เด็กจะเรียนการเขียนก่อนที่เด็กสามารถแสดงออกถึงความคิดโดยการพูดได้ เริ่มจากการกระตุ้นความต้องการอยากแสดงออก โดยให้เด็กฟังเรื่องราว, นิทาน, บทกลอน, คุกกี้ ฯลฯ ควรให้เด็กได้ออกความเห็นอย่างอิสระด้วย ขณะที่เด็กเห็นตัวหนังสือที่ครูจดคำพูดที่แสดงความคิดเห็นของตน จะทำให้เด็กอยากพูดมากขึ้น ทำให้เห็นประโยชน์ของการเขียน และอยากเขียน

3. ฝึกการเคลื่อนไหวสำหรับการเขียนเบื้องต้น

ปกติเริ่มจากกระดานดำ เด็กจะใช้เฉพาะกล้ามเนื้อขนาดใหญ่ จุดประสงค์เพื่อให้รู้ว่า อักษรแต่ละตัวเขียนอย่างไร เด็กจะเขียนวงกลมได้ก่อน หลังจากเขียนวงกลมได้ก็เขียน 2 ได้ และ ฯลฯ หลังจากเขียนบนกระดานดำแล้ว ก็จะเขียนในกระดาษที่มีเส้น โดยเขียนจากบนลงล่างและซ้ายไปขวา¹

¹Paul S. Anderson, Language Skills In Elementary Education, 9th ed. (New York: McMillan Co., 1968), p. 93.

ในการสอนให้เด็กหัดเขียนหนังสือนั้น พอล เอส แอนเดอร์สัน (Paul s. Anderson) ได้เสนอวิธีสอนเขียนไว้ดังนี้

1. ฝึกการใช้นิ้วมือและกล้ามเนื้อปลายแขนเป็นอันดับแรก
2. ฝึกการเขียนอย่างช้า ๆ โดยอาศัย การสาธิตให้เลียนแบบ อาจจะเขียนแบบในอากาศ หรือเขียนแบบลงบนกระดาษก็ได้ ในเรื่องนี้ครูอาจมีการจับมือให้เขียน
3. เอาใจใส่พฤติกรรม การเคลื่อนไหวของลูกทุกคน
4. ให้ฝึกบ่อย ๆ¹

การสอนเขียนภาษาไทยนั้น เฟื่องฟูง เครือตราชู ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีสอนเขียนไว้ น่าสนใจมาก ซึ่งได้กล่าวเป็นขั้นตอนพอเป็นสังเขป ดังนี้

1. ระยะเวลาเตรียมตัว ในระยะนี้เด็กควรได้มีโอกาสขีดลากเส้นตามที่ตนพอใจ ครูอาจแนะนำให้เขียนรูปที่มีเส้นขึ้น เส้นลง เส้นนอน เส้นจัก หรือเส้นขมวด ประกอบเป็นรูปต่างๆก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียม ตัวในการเขียนตัวอักษรภายหลัง เด็กก็จะได้ฝึกหัดควบคุมปลายนิ้วมือและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือด้วย นอกจากนั้น กิจกรรมอื่น ๆ ในวิชาศิลปะจะช่วยในด้านนี้ได้มาก
2. ระยะเวลาปฏิบัติ ในขณะที่เด็กขีดเขียนด้วยความพอใจอยู่นั้น เด็กจะยังไม่สนใจในเรื่องตัวอักษรเลย แต่ถาเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สามารถจูงใจให้เด็กสนใจในเรื่องตัวอักษร เช่น เด็กส่วนมากกำลังหัดเขียนกัน หรือที่บ้านเราให้เด็กสนใจ เด็กที่ยังไม่สามารถจะเขียนตัวอักษรได้ก็จะเกิดความต้องการเขียน และพยายามลากเส้นต่าง ๆ ที่เกยได้ เขียนมาให้ป็นรูปตัวอักษร

¹Paul S. Anderson, Language Skill in Elementary Education, 2d ed. (New York: Mc Millan Co., 1972), p. 171.

ระยะที่หนึ่งกับระยะที่สองนี้ แยกกันไม่ออกอย่างแน่ชัด บางครั้งก็สลับกันบ้าง แล้วแต่สิ่งแวดล้อมและการสนใจเด็ก

3. ระยะบอกให้ผู้อื่นเขียน ขณะที่เด็กสนใจในการเขียนรูปต่าง ๆ อยู่ เด็กจะยังไม่อาจมองเห็นความแตกต่างของตัวอักษร และยังไม่สามารถเขียนตัวอักษรที่คล้ายคลึงกันให้แตกต่างกันได้ เช่น ตัว น ม, ค ก, ผ พ, เป็นต้น ฉะนั้นเด็กจึงสนใจที่จะบอกให้คนอื่นช่วยเขียนให้ ผู้สอนจึงควรเป็นผู้เขียนตามคำบอกของเด็ก และพร้อมกันนั้นก็พยายามชักจูงให้เด็กสนใจ ลองฝึกหัดเขียนไปด้วยที่ละเล็กละน้อย ในกาครั้งนี้ ครูจะต้องแนะนำวิธีเขียนตัวพยัญชนะต่าง ๆ ไปพร้อมกัน แต่เด็กอาจมีวิธีเขียนผิดแบบแผนไปบ้าง ผู้สอนไม่ควรเคร่งครัดเรื่องนี้มากนัก ในระยะแรก ๆ นี้ ข้อสำคัญ ผู้สอนควรชี้ให้เด็กสังเกตเห็นความแตกต่างของรูปพยัญชนะแต่ละตัวให้ชัดเจน

4. การลงมือเขียนเอง เมื่อเด็กได้คัดลอกสิ่งที่ผู้สอนเขียนให้และได้ฝึกหัดเขียนตัวอักษรบางตัวได้แล้ว ทั้งเด็กยังมีความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อนิ้วมือ ตา และสมอง ให้สัมพันธ์กันมากพอสมควร เด็กก็จะสนใจที่จะคัดลอกข้อความได้หลาย ๆ บรรทัด โดยไม่รู้ลึกเหมือนและจะชื่นชมในงานที่ตนผลิตด้วย ในระยะนี้เด็กชอบเขียนตามคำบอกอย่างยิ่ง เป็นการฝึกฝนความสามารถอย่างใหม่ของเด็กเอง ผู้สอนจะต้องเอาใจใส่สนับสนุน และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ด้วยความเต็มใจ¹

พูนสุข บุณย์สวัสดิ์ ได้เสนอวิธีสอนเขียนสำหรับเด็กเริ่มเรียนในระดับชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก ไว้ดังนี้

1. ให้ลากเส้นตามใจชอบและฝึกระบายสี
2. ฝึกขีดเส้นในการเขียนเส้นต่าง ๆ 13 เส้น ที่ใช้ประกอบเป็นตัวอักษรไทย
3. ให้สัมพันธ์กับตัวอักษรที่จดจำไม่ปิดกระต่าย

¹เฟื่องฟ้า เครือตราฐ "เด็กหัดเขียนหนังสืออย่างไร." ศูนย์ศึกษา 9 (เมษายน 2505): 11 - 19.

4. ผู้สอนแสดงวิธีเขียนให้คุณแล้วให้เด็กเขียนตามในอากาศ
5. ให้ใช้นิ้วมือลากตามลูกศรแสดงทิศทางการเขียนพยัญชนะแต่ละตัวจากต้น

จนจบ

6. ให้ลากตามรอยอักษร
 - ๑ ใช้กระดาษลอกลาย
 - ๒ พิมพ์งานจุดไข่ปลา
 - ๓ เขียนในสมุดแบบฝึกหัด
7. ให้เขียนลอกแบบ
 - ๑ ลอกตามแบบในสมุด
 - ๒ ลอกตามแบบตัวอักษรที่ผู้สอนนำมาแสดง¹

นอกจากการสอนเขียนตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ แล้ว ในระหว่างการเตรียมการสอน และในขณะดำเนินการสอน ครูยังต้องคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ซึ่งมีสาเหตุมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

นอกจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว การฝึกฝน และพัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละคน ก็ยังเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละคนมีความพร้อมในการเขียนไม่เท่ากัน ทั้ง ๆ ที่ได้เริ่มต้นการเรียนรู้มาพร้อม ๆ กัน ฉะนั้น ผู้สอนควรตระหนักถึงเรื่องความพร้อมของเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคลไว้เสมอ จะทำให้การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น เพราะผู้สอนจะได้ตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง ข้อสำคัญที่ครูประณมปีหนึ่งพึงระลึกไว้เสมอ

¹ อนุช อนุชสวัสดิ์, "เอกสารประกอบวิชาการคัดลายมือและการสะกดคำ" แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
(ฉัดสำเนา)

ก็คือจงเขียนตัวโต (เต็มบรรทัด) ค่ายลายมือตัวบรรจง สะอาดและชัดเจนเสมอ ทั้งนี้ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กเริ่มเรียน การเขียนค่องเขียนให้ถูกวิธีด้วย เด็กจะได้นำแบบอย่างที่ดีไปใช้ในชั้นต่อไป

จากการทดลองของ เจน จอห์นสัน และโจน แทมเบอร์รีนิ (Jean Johnson and Joan Tamburrini) พบว่า การใช้เครื่องพิมพ์ดีดในโรงเรียนอนุบาลให้ผลดี กล่าวคือ นอกจากเด็กจะให้ความสนใจ สนุกสนาน ได้ทักษะบางอย่างเกี่ยวกับเครื่องพิมพ์ดีดแล้ว ยังเป็นวิธีที่ได้ผลในการสอนให้รู้จักชื่อพยัญชนะและทำให้เด็กสามารถมองเห็นความแตกต่างของลักษณะตัวอักษรได้เป็นอย่างดี¹

แต่วิธีนี้ ผู้วิจัยคิดว่าไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนในประเทศไทย เพราะคงไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะซื้อเครื่องพิมพ์ดีดมาเป็นอุปกรณ์ประกอบการเรียนเขียนได้ นอกจากผู้ปกครองบางท่านที่มีเครื่องพิมพ์ดีดอยู่แล้ว น่าจะนำแนวความคิดนี้ไปทดลองใช้กับบุตรหลานของตนบ้าง

รองรัตน์ อิศรภักดี ได้ขอเสนอแนะสำหรับการสอนเขียนเพิ่มเติมไว้ว่า

1. ครูควรหาทางนำให้เด็กรู้ลึกกว่า การเขียนนั้นมีประโยชน์และมีความจำเป็น เพื่อที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมในชั้น หากเด็กรู้ลึกกว่าคนเขียนหนังสือไม่ได้จะไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ก็จะทำให้เด็กพยายามเขียนให้ได้เท่าที่ต้องการ

2. บทเรียนเขียนควรมีส่วนสัมพันธ์กับความต้องการของชั้น หรือของกิจกรรมที่เด็กจะต้องกระทำ เช่น เด็กช่วยกันเพาะปลูกเมล็ดพันธุ์ดอกไม้ บทเรียนก็ควรให้เด็กเขียนคำที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น

¹ Jean Johnson and Joan Tamburrini, Informal Reading and Writing (New York: Mc Millan Co., 1972), p. 175.

3. สภาพของโต๊ะ น้า นั่ง และห้องเขียนควรอำนวยความสะดวกสบายให้แก่เด็กขณะเขียนอย่างเต็มที่

4. ครูควรให้คำแนะนำ หรือคุณผลการเขียนในชั้นเริ่มแรกของเด็กอย่างใกล้ชิด เพื่อบอกวิธีที่ถูกมองให้เด็กกระทำจนเคยชินเสียแก่ตนเอง เช่น แนะนำการจัดดินสอ การนั่ง การวางกระดาษ และอื่น ๆ หากเด็กประสบอุปสรรคก็จะช่วยแนะนำทันห่วงที่ไม่ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย

5. เมื่อเริ่มเขียนระยะเวลาที่หัดควรสั้นที่สุดประมาณ 3 - 5 นาทีก่อนครั้ง แล้วเว้นให้เด็กทำอย่างอื่นจนหายเมื่อยหายเคร่งเครียด จึงกลับมาหัดเขียนใหม่

6. ประโยคหรือคำที่เขียนควรเป็นกว้างๆ หรือคำที่เด็กใช้เสมอ เช่น "สวัสดิ์ ขอมใจมาก เสียใจ ขอโทษ ฯลฯ"

7. ในการฝึกหัดเขียนครั้งแรกควรให้เด็กเขียนตามตัวอย่างก่อนหรือให้ลอก โดยขีดเส้นตามรอยที่ครูเขียนตัวอย่างนั้นให้ได้ จนเป็นภาพประทับใจในสมอง ในระยะนี้ การเขียนจากความจำ หรือไม่ให้เห็นตัวอย่างนั้นมักจะทำได้ยาก ฉะนั้นควรให้เด็กเขียนตัวอย่างใหม่มากกว่าที่จะเขียนตามความจำ¹

คุณภาพของลายมือ

ประเทิน มหาจันทร์ ได้กล่าวว่าคุณภาพของตัวอักษรเป็นเรื่องที่ควรพิจารณาอันดับแรก นอกเหนือไปจากความเร็วและความสะดวกในการเขียน และได้อ้างถึง เลสตี ควอนท์ (Leslie Quant) ซึ่งได้ศึกษาถึงสภาพของสายตา จากบุคคลที่กำลังอ่านข้อความที่เขียนด้วยลายมือต่าง ๆ กัน และได้เห็นพ้องต้องกันกับนักวิจัยคนอื่น ๆ ในเรื่องของตัวอักษรว่า เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคุณภาพของตัวอักษร มีดังนี้

¹ รุ่งรัตน์ อิศรภักดี, ตำราวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาภาษาไทย ตอน 1 วิธีสอนภาษาไทย, หน้า 99 - 100.

1. รูปร่างของตัวอักษร
2. ช่องไฟ
3. การอยู่เินแนวเดียวกัน
4. ความเอน
5. คุณภาพของเส้น¹

เป็ต้อง ฅ นศร ใค้คดวำถึง ลัคณะของลวบมือค้วำจะค้องมีลัคณะตั้งคองไป
นึ

1. ฎุกค้อง ค็ือฎุกค้องในลัคณะค้วำอักษร เชน หัวไม่บอด ชนาคฎุกค้อง และ
สวณประคอบค็ือ เชนนสะกคกรันค้ ฎุกค้อง ไม่คกคหอน ชองไฟสหมำเสมอ
2. สะอาค ค็ือคูเรียมบร็อยสะอาคควำ ใค้แถกการวำงรูป วดวำ ที่จะเขียนในหน้า
หนึง ๗ ไม่เบ็ยคขำยหรือชววของกระควษ การยอหน้าใค้ระคัษค็ยวกัน
3. สวย ค็ือชนาคู เม็ือเห็นก้ชวนใค้อำน นึเป็นลัคณะสวณค้วำของแถคละบุดคคด²

สวเหตุควำ ๗ ที่หำใค้การเขียนมีคคุณภาพค้วำ ค็ือลวบมืออำนยวค การเขียนยัถ
ค็ือมไปค้วยช็อบคทรองและไมรวคเร็วเทหำที่ควร ประเทิน มหำชนันค้ ใค้อำงการคึคชว
ชอง เจอรทรุด ฮึลเดรท (Gertrude Hildreth) ชึงใค้คดวำถึงเหตุแห่งควม
บคทรองใค้การเขียนไว้ 2 ประคกร คังนึ

1. ช็อบคทรองในค้วำผู้เขียน หนำยถึง ควมไม่สมประคอบทวงสมองและกย
ใค้แถ

ก) ควมไม่ถนัคทวงภษวและทวงการค็ือค็อนไหวของกลำมเน็ือบวงสวณ

¹ประเทิน มหำชนันค้, คึคชวการเขียนพยัญชนะไทยของนักร็ยชนันประถม
ปีค้ 1 ในโรงเร็ยนกลุมบวงแสน จังหวัดชลบรี, 30:38

²เป็ต้อง ฅ นศร, วึทยวสวร 27 (22 กรกฏวคค 2519), หน้า 26.

- ข) ความไม่มั่นคงทางอารมณ์
- ค) ความยากลำบากในการสร้างความประทับใจ หรือการจดจำสิ่งที่ได้พบเห็น
- ง) ความถนัดมือซ้าย หรือถนัดทั้งสองมือ
- จ) ความผิดปกติของสายตา
- ฉ) ความพิการทางกาย เช่น อากาศเกร็ง เป็นงาย

2. ข้อบกพร่องทางวิธี หมายถึง ใช้วิธีสอนไม่ถูกต้อง เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เหมาะสม สิ่งแวดล้อมไม่ดี ได้แก่

- ก) การสอนที่เริ่มเร็วเกินไป เด็กยังไม่พร้อมขาดการเตรียมเด็กให้พร้อม
- ข) ขาดการนิเทศที่ถูกต้อง
- ค) การฝึกฝนที่ตายตัว เหมือนกันหมดทั้งหมดโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและใช้วิธีบังคับเด็กมากเกินไป
- ง) ฝึกหัดเขียนด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง
- จ) ใช้วัสดุที่ไม่เหมาะสม เช่น โตะ กระดาษ ดินสอด
- ฉ) เปลี่ยนแปลงวิธีเขียนจากแนวหนึ่งไปยังแนวใหม่เสมอ
- ช) ละเลยการฝึกหัดในชั้นสูง ๆ ขึ้นไป

และอ้าง เวอร์จิล อี. เฮอริค กับ ลีแลนด์ บี. จากอบส์ (Virgil E. Herrick and Leland B. Jacobs) ซึ่งได้ค้นคว้าถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้ลายมือขาดคุณภาพนั้น นอกจากเป็นเพราะผู้เขียนละเลยในเรื่องรูปร่างของตัวอักษรแล้ว ยังเนื่องมาจากการใช้วิธีเขียนที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย และพอสรุปได้ดังนี้

1. วางมือไม่ถูกต้องขณะที่เขียน
2. วางกระดาษและจับเครื่องเขียนไม่ถูกต้อง
3. บางส่วนของร่างกายไม่อยู่ในท่าที่ถูกต้อง เช่น คิวเอียง ก้มหน้าเกินไป

เป็นต้น

4. ขาดการควบคุม แขน มือ นิ้วมือ
5. เขียนด้วยอาการเกร็ง

ส่วนเรื่อง แนวการเขียนที่ถูกก้องและมีประสิทธิภาพนั้น ได้อำนาจการศึกษาของจอห์น ซี อัลมาค กับคณะ (John C. Almack, et al.) ซึ่งมีไว้ว่า

เพื่อให้ได้ตัวอักษรที่อ่านง่าย จะต้อง

1. เขียนตัวอักษรถูกแบบแผน ไม่ผิดรูป
2. เว้นช่องไฟระหว่างคำ ระหว่างอักษรให้เหมาะสม
3. มีความเอนเสมอกัน
4. เขียนอยู่ในแนวบรรทัดเดียวกัน
5. ขนาดของตัวอักษรพอเหมาะ

เพื่อให้ได้ผลงานที่ดี จะต้อง

1. วางรูปให้พอเหมาะกะกับหน้ากระดาษ
2. ระมัดระวังในเรื่องความสะอาด
3. เตียนให้เรียบร้อย เขียนเส้นหนัก มั่นคง

เพื่อให้การเขียนเป็นไปอย่างสะดวก จะต้อง

1. นั่งเขียนในลักษณะที่ถูกต้อง
2. จับเครื่องเขียนถูกต้อง
3. เคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ ไม่มีอาการเกร็ง
4. จังหวะในการเขียนดี

เพื่อให้การเขียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว จะต้อง

1. ลากเส้นได้อย่างคล่องแคล่ว

2. ดัชนีการหยุดระหว่างตัวอักษร และระหว่างทำให้น้อยลง

การที่ลายมือไม่ดี มักเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งปัญหารองแต่ละคนไม่เหมือนกัน เด็กที่ลายมือไม่ดีจะคงได้รับการแก้ไข ให้ถูกต้องกับสาเหตุ จึงจะได้ผล

ประเทิน มหาพันธ์ ยังได้อ้างถึง การวิจัยของ แฟรงค์ เอ็น ฟรีแมน (Frank N. Freeman) ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ The Teaching of Handwriting ซึ่งศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ตัวอักษรที่เขียนผิดปกติไป พอสรุปได้ดังนี้

ตัวอักษรเอนเกินไป เพราะ

- แขนแนบกับตัวเกินไป
- หัวนมมือเกร็งเกินไป
- จับเครื่องเขียนตรงเกินไป
- วางกระดาษไม่ถูกต้อง
- วิธีเขียนไม่ถูกต้อง

เขียนตัวตั้งตรงเกินไป เพราะ

- แขนห่างตัวเกินไป
- จับเครื่องเขียนชิดปลายเกินไป
- นิ้วชี้บังคับเครื่องเขียนเพียงนิ้วเดียว
- วางกระดาษไม่ถูกต้อง

เขียนนกดเกินไป เพราะ

- นิ้วชี้กดเครื่องเขียนหนักเกินไป
- ใช้เครื่องเขียนที่ไม่ถูกลักษณะ
- ขนาดของเครื่องเขียนเล็กเกินไป ทำให้จับไม่ถนัด

เขียนเบาเกินไป เพราะ

- จับเครื่องเขียนเอาหนักไป หรือทิ้งทรงเกินไป

เขียนเกร็งเกินไป เพราะ

- หัวหมึกเกร็งเกินไป
- การเคลื่อนไหวของมือช้าไป
- จับเครื่องเขียนแน่นเกินไป
- ท่าทางที่นิ่งไม่ถูกต้อง

ตัวอักษรผิดธรรมดาไป เพราะ

- การเคลื่อนไหว เป็นไปอย่างไม่สะดวก
- การเคลื่อนไหวของมือช้าไป
- จับเครื่องเขียนแน่นไป
- ท่าทางที่นิ่งไม่ถูกต้อง

ช่องไฟห่างเกินไป เพราะ

- ขยับเครื่องเขียนไปทางขวามือเร็วเกินไป
- มือเคลื่อนไปกามแนวนอนมากเกินไป

ในเรื่องเดียวกันนี้ ฟรีแมน ได้ให้คำอธิบายว่า ขนาดของตัวอักษรที่ผิดธรรมดา เป็นผลมาจากการเคลื่อนไหวไม่คงที่ของมือและแขน ถ้าแขนเคลื่อนที่ไปตามแนวนอนมาก ตัวอักษรที่เขียนก็จะอ้วนใหญ่เกินไป แต่ถ้านิ้วมือเคลื่อนไหวในแนวตั้งมากก็จะได้ตัวอักษรผอมเล็กเกินไป

สำหรับการเขียนหนังสือช้า เป็นปัญหาหนึ่งที่เด็กส่วนมากประสบอยู่ เด็กที่เขียนหนังสือช้า มักจะเขียนได้ช้าและอานง่าย ส่วนเด็กที่เขียนได้เร็ว นั้น ส่วนมากมักจะเขียนหนังสืออ่านยาก อย่างไรก็ตาม เด็กที่เขียนหนังสือช้า ควรได้รับการแก้ไข การเขียน

หนังสือซ้ำ เป็นเพราะจังหวะในการเขียนไม่ดี ทำทางที่เขียนไม่ถูกต้อง เครื่องเขียนไม่ถูกต้อง ขาดการฝึกฝนบ่อย ๆ เขียนกดมากเกินไป เขียนกดไม่เท่ากัน บางครั้งกดหนัก บางครั้งกดเบา วิธีเขียนตัวอักษรไม่แน่นอนเปลี่ยนวิธีเขียนบ่อย ๆ อนึ่ง การเขียนหนังสือซ้ำ บางครั้งก็เนื่องมาจากอารมณ์ของผู้เขียนเป็นส่วนสำคัญ เช่นนี้ผู้เขียนซ้ำควรหาทางแก้ไข¹

การวัดผลและประเมินผลคุณภาพในการเขียน

แฮร์รี เอ กรีน และวอดเจอร์ ที เพทตี (Harry A. Grane and Water T. Petty) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลในการเขียนสามารถทำได้จากองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ

1. คุณที่ระดับของความอ่านง่าย ชัดเจนและสวยงามของตัวอักษร
2. เปรียบเทียบจากความเร็วตอนผลิตผลในการเขียนว่าจะเขียนได้มากน้อยแค่ไหนในหน่วยหนึ่งของเวลาที่กำหนดไว้¹

ทวนสุข บุณย์สวัสดิ์ เสนอแนะวิธีการวัดและประเมินผลว่า ต้องวัด 2 ลักษณะ คือ

1. วัดความเร็วและความถูกต้อง
2. วัดผลผลิตและวิธีการ คุณภาพสวยงาม อ่านง่าย²

สรุปได้ว่า เราสามารถประเมินผลคุณภาพในการเขียนได้จาก ความสวยเหมือนแบบ และความเร็วในการเขียน

¹Harry A. Greene and Walter T. Petty, Developing Skill in the Elementary School (Boston: Allyn and Bacon, 1959), p. 455.

²ทวนสุข บุณย์สวัสดิ์, เอกสารประกอบวิชาการ คัดลายมือและสะกดคำ, แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 1. (พิมพ์ดีด)

ประภา โชติบุตร ได้ให้หลักการให้คะแนนความสวยเหมือนแบบและการจับเวลาในการเขียนไว้ในนิยามคำต่างๆในกัรวิจยว่า

การให้คะแนนความสวยเหมือนแบบ หมายถึง กัรวให้คะแนนตามเส้นแต่ละเส้นที่ประกอบเป็นตัวพยัญชนะไทยตัวนั้นๆที่เขียนได้เหมือนแบบ

ส่วนการจับเวลาที่ใช้ในการเขียนพยัญชนะแต่ละตัว หมายถึงกัรวจับ

เวลาเริ่มตั้งแต่เด็กจรดกินสุดลงบนจุดตั้งตนของตัวพยัญชนะ แล้ววาด

ต่อไปจนถึงจุดปลายของพยัญชนะตัวนั้นๆ โดยผู้วิจัยใช้นาฬิกาจับเวลา

เป็นวินาที¹

การประเมินผลครู

โดโรที รูบิน (Dorothy Rubin) ได้เสนอคำถามเพื่อการประเมินผล การสอนเขียนสำหรับครู ให้ครูได้นำไปประเมินผลตัวเองว่า การสอนที่ได้ผ่านมาแล้วนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงไร ซึ่งมีทั้งหมด 11 ข้อ ดังนี้

1. ตัวอักษรที่เด็กแต่ละคนเขียนอ่านออกและอ่านง่ายหรือไม่
2. ฉันช่วยให้เด็กมีอุปนิสัยในการนั่งเขียนดีหรือยัง ซึ่งได้แก่ การตั้งลำตัว แขน, มือ, คินสอด, การวางกระดาษของนักเรียน
3. เด็กๆเห็นคุณค่าของการเขียนดีหรือไม่ว่า การเขียนทำให้เขาถ่ายทอดความคิดเห็นเป็นตัวหนังสือได้
4. เด็กๆรู้สึกภูมิใจหรือไม่ ที่เขาสามารถแสดงความคิดเห็นออกมาในรูปของการเขียนที่ดี
5. หลักเกณฑ์วิธีการเขียนมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่

1 ประภา โชติบุตร, การเปรียบเทียบการคัดลายมือตัวพยัญชนะไทยที่เหมาะสมสำหรับเด็กเริ่มเรียน, หน้า 35.

6. วิธีที่ฉันชอบ ทำให้เด็กกับผมชอบการร้องของตัวเองหรือไม่ และเด็กเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องนั้นหรือไม่
7. จุดมุ่งหมายของการเขียน ง่ายและเป็นที่เข้าใจสำหรับเด็กหรือไม่ ที่จะทำให้รู้ได้ในเวลาเพียง 1 - 2 ช่วงเวลา
8. ฉันได้ช่วยสนับสนุนให้เด็กอ่านทวนและประเมินผลด้วยตนเองหรือไม่
9. การเขียนของเล็ก ๆ ของฉันดีขึ้นหรือไม่
10. จำนวนเด็กที่เขียนไม่ผิด ลดลงหรือไม่
11. ดायมือของฉันเองที่ใช้เป็นแบบ เป็นแบบที่ดีเสมอหรือไม่

ครูควรให้เด็กเก็บผลงานที่ตัวเองทำแล้วไว้ เพื่อว่า ครู และผู้ปกครองจะได้ดูความก้าวหน้าในการเขียนของเด็กคนนั้น¹

เด็กถนัดซ้าย

ในวัฒนธรรมของไทยเราดูถือกันว่ามือขวาเป็นมือที่มีความสำคัญกว่ามือซ้าย ดูเหมือนในเรื่องนี้จะเป็นค่านิยมที่เชื่อกันคอ ๆ มาอย่างไม่ต้องการเหตุผลว่า ทำไมถึงต้องเป็นเช่นนั้น ไม่ว่าเราจะเขียนหนังสือ, หยิบอาหารเข้าปาก, ล้างหน้า ฯลฯ หรือแม้แต่พิธีกรรมทางศาสนา เช่น การเวียนเทียนก็ให้เวียนวนทางขวา (ทักษิณาวรรต), การจัดวางโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูปก็ให้อยู่ทางขวามือของพระสงฆ์ที่จะมานั่งเจริญพระพุทธมนต์ และพระสงฆ์องค์หนึ่งทางขวาจะเป็นผู้ที่มีอาวุโสกว่าองค์หนึ่งทางซ้ายเป็นต้น ดังนั้นการถนัดการใช้มือขวาก็มาจกเงื่อนงำทางสังคมและการฝึกหัด โดยอ้างว่าประเพณีวัฒนธรรมมีส่วนทำให้คนถนัดถนัดไปเช่นนั้น ซึ่งทำให้ดูเหมือนว่า การที่ใครสักคนถนัดใช้มือซ้ายเป็นคล้ายคนทำผิดและเป็นคนแปลกประหลาดของสังคมไป

¹Dorothy Rubin, Gaining Skill in Handwriting, p. 337.

สาเหตุที่คนเรามีความวิตกกังวลที่จะใช้มือข้างใดข้างหนึ่งมากกว่าอีกข้างหนึ่งนั้น
 ยัง พิตยานิยม ให้ความสำคัญเห็นของนักจิตวิทยา ชื่อ เจอร์ซีลดู (Jerseld) ซึ่งมี
 ความเห็นว่า สาเหตุเหล่านี้อาจเกิดจาก

1. โดยสืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษ
2. เนื่องจากความแตกต่างทางสรีรวิทยาของสมองด้านขวากับด้านซ้าย
3. เนื่องจากสมองซีกหนึ่ง มีอำนาจเหนือกว่าอีกซีกหนึ่ง
4. เนื่องจากค่าข้างใดข้างหนึ่ง มีอำนาจเหนือกว่าอีกข้างหนึ่ง
5. เกิดขึ้นโดยบังเอิญ
6. เนื่องจากการฝึกอบรม โดยทางตรงหรือทางอ้อม¹

บางคนเชื่อว่า การเปลี่ยนความถนัดของเด็กไปในทางตรงกันข้ามจะทำให้เด็ก
 เกิดปัญหาทางอารมณ์ เช่น ติดยา หรือการฉกฉวยเด็ก

โดโรธี รูบิน (Dorothy Rubin) กล่าวว่าเป็นการยากและไม่เป็น
 การดีเลยที่จะพยายามเปลี่ยนเด็กที่ถนัดมือซ้าย ผู้มีอายุ 6 ปีแล้ว ให้เปลี่ยนเป็นมือขวา
 เพราะรูปแบบของการทำงานได้กำหนดลงบนสมองแล้ว

เขากล่าวว่า ความถนัดการใช้มือ

1. เด็กคนนั้นอายุต่ำกว่า 6 ปี
2. เด็กคนนั้นใช้ทั้งสองมือเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา
3. เด็กคนนั้นไม่มีอุปสรรคหรือปัญหาทาง ๗
4. ช่วงที่ทดลองเปลี่ยนไป แสดงว่า มีความยากลำบากมาก
5. เด็กคนนั้นตกลงใจที่จะเปลี่ยน

¹ยัง พิตยานิยม, จิตวิทยาว่าด้วยปัญหาเด็ก (พระนคร: โรงพิมพ์อักษรบริการ,
 2508), หน้า 12.

6. เด็กคนนั้นมีบุคลิกที่ถนัดมือขวาที่เขาจะเขียนแบบ
7. เด็กคนนั้นมีสติปัญญาสูงกว่าระดับเฉลี่ย

ไม่ควรบังคับหรือเชยให้เด็กเขียนเป็นเขียนด้วยมือขวา หรือดูเกี่ยวกับการเขียนด้วยมือซ้ายของเขา จากราวต้นศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน พบว่า จำนวนผู้ที่ถนัดมือซ้ายมีมากขึ้น เนื่องมาจากการที่ยอมให้เด็กฝึกตัดตามธรรมชาติของเขาที่มีมากขึ้น¹

แต่ ยัง พินทาบิยม กล่าวหาว่า มีนักจิตวิทยาคนหนึ่งชื่อ บลอค (Blau) มีความเห็นว่าไม่ควรปล่อยให้เด็กใช้มือซ้ายมากกว่ามือขวา เด็กที่ถนัดซ้ายอาจเปลี่ยนให้กลับมามีมือขวาได้ เขาไม่เห็นด้วยในข้อที่ว่า จะเกิดผลเสียหายแก่เด็กในการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้

แต่เขาก็ได้สรุปไว้ว่า จากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาอีกหลายท่านได้ชี้ให้เห็นว่า ความบกพร่องหรือความกระหมกกระหมือทางจิตที่อาจมีขึ้นนั้นอยู่ที่ วิธีที่เรานำมาใช้เพื่อการนี้ การที่ผู้ใหญ่ใช้วิธีการรุนแรง เช่น คุก คา หรือชก จะตีมือ หรือตีมือทันทีที่เด็กใช้มือซ้ายจับดินของ ฯลฯ เหล่านี้แหละที่จะทำให้เกิดการกระหมกกระหมือทางอารมณ์ เกิดความไม่สบายใจ (Emotional Disturbance) อันอาจเป็นอันตรายแก่จิตใจของเด็กตามที่เรารู้จักกัน ดังนั้นการเปลี่ยนหรือฝึกเด็กที่ถนัดซ้ายมาใช้มือขวา ถ้าทำถูกวิธีก็ไม่เสียหายอะไร

บุคคลที่มีส่วนรับรู้และจัดการเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างสำคัญก็คือ มารดา, บิดา และพี่เลี้ยงของเด็ก ซึ่งจะต้องเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติต่อเด็กเสียตั้งแต่เด็กเริ่มรู้จักใช้มือจับของเล่นได้ เป็นคนว่าเมื่อจะนั่งของเล่นก็พยายามดึงให้ใกล้กับมือขวา หรือเลาของเล่นผูกแขนไว้ใกล้ ๆ กับมือขวา เพื่อจะได้ใช้มือขวาจับได้ ทำเช่นนี้บ่อย ๆ เด็กก็จะได้ใช้มือขวาจนเคยชิน โศกนั้นก็จะมีปัญหาเรื่องถนัดซ้าย แต่ถ้ามหาความมันเป็นไปโดยไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ ก็ไม่ควรจะแสดงท่าทีให้เด็กเห็นว่า เป็นสิ่งที่มีผิดธรรมชาติอันเองทำได้

¹Dorothy Rubin, Gaining Skill in Handwriting, p. 308.

เด็กเข้าใจว่าคนมีสิ่งดีก็ไปจากคนอื่นในทางที่คนอื่นเขาไม่ต้องการ ผู้ใหญ่จะต้องช่วยให้เด็กรับเอาความฉลาดที่เขามาเป็นธรรมดา แม้จะมีความไม่สะดวกในการที่จะเข้า กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมบ้างบางครั้งก็เข้าใจว่า เขาได้มีความยอมรับรอง ในเรื่องนั้นทุกอย่างใด ยังมีคนอื่นอีกมากมายที่ถือมือซ้ายเหมือนเขา และคนเหล่านั้นได้ทำ งานที่ต้องใช้ความประณีตละเอียดละออ จนมีชื่อเสียงโด่งดังมาก เช่น นายแพทย์ผ่าตัด และ ช่างฝีมือ เป็นต้น¹

รองรัตน์ อิศรภักดี กล่าวว่า เรื่องเด็กถนัดซ้ายเป็นปัญหาที่ครูควรคิด เพราะ ตามสถิติที่แฉ่วมา ปรากฏว่ามีเด็กถนัดมือซ้ายนี้ราว ๆ ร้อยละ 4

ข้อแรกที่ครูควรเอาใจใส่ คือ เมื่อพบว่าเด็กคนใดถนัดมือซ้ายครูต้องพยายาม สืบสวนจากเด็กและบิดามารดาของเด็กให้ทราบอย่างแน่ชัดเสียก่อนว่า มีทางให้เด็กฝึก หัดเขียนด้วยมือขวาได้หรือไม่ ความจริงปรากฏว่าเด็กบางคนพอเปลี่ยนได้ แต่บางคน เปลี่ยนไม่ได้เอาเลยที่เดียว การเปลี่ยนนี้ควรเริ่มทำตั้งแต่เด็กเริ่มฝึกหัดเขียนหนังสือ การฝึกหัดเด็กให้เด็กเปลี่ยนมาเขียนด้วยมือขวาควรทำต่อเมื่อเด็กเขียนแล้วไม่เป็นการ ฝึกความรู้สึกรู้สึกหรือกระทบกระเพื่อมประสาทของเด็กจนเกินไป แต่ถ้าครูบังคับเด็กบางคน ที่เปลี่ยนไม่ได้จริง ๆ กลับจะเกิดผลร้ายแก่ประสาทของเด็กได้มากมายหลายอย่าง เช่น ทำให้เกิดการหยุดคิดปรกติขึ้นได้ เช่น หยุดคิดอ่าง เป็นต้น

ในกรณีครูไม่สามารถทราบจากบิดามารดาได้ว่าเด็กถนัดมือไหนมากกว่า ครู ควรทดสอบด้วยตนเอง แล้วพยายามทำให้เด็กรู้ตัว เช่น

1. ให้เด็กเอื้อมหยิบของที่อยู่สูงกว่าศีรษะ หรือที่ตกอยู่ที่พื้น
2. ให้เด็กขวานเชือกหรือค้ายขนาดโตเข้ากลุ่มเป็นก้อนกลม
3. ให้ตอกตะปูสังเกตดูว่าใช้มือไหนจับค้อน

¹ยัง นิพนธ์นิพนธ์, จิตวิทยาว่าด้วยปัญหาเด็ก, 14 - 16.

4. ให้ระบุจุดบังคับสังเกตว่าใช้มือไหนจับเข็ม
5. ให้โยนลูกบอลหรือตะลูกบอลลงพื้นให้สะท้อนขึ้นมา โดยบอกให้ใช้มือเพียง
มือเดียว
6. ส่งกรรไกรให้เด็กคัดกระดาษเป็นเส้นยาว ๆ และสังเกตว่าใช้มือไหน
จับกรรไกร ควรให้ตัดหลาย ๆ เส้นและใช้กระดาษหลาย ๆ สี
7. ให้ปิดหรือให้เปิดฝาขวด

ความจริงเรื่องการถนัดมือซ้ายนี้ไม่ใช่ความผิดปกติที่ให้คุณเสียหลายมากมาย จนถึงกับต้องบังคับอย่างรุนแรง เมื่อเด็กถนัดเช่นนั้นจริง ๆ ก็คงปล่อย หากแต่เราหันมาพิจารณาถึงหาทางการเขียนของเด็กให้ถูกต้อง เช่น

1. กระดาษที่เด็กจะเขียนให้วางเอียงไปทางขวาของเด็ก ให้กอดกับกับเด็กที่ถนัดขวาซึ่งไปทางซ้าย
2. ให้มือซ้ายที่เด็กได้เขียนหนังสือติดเป็นมุมฉากกับขอบกระดาษด้านข้างและให้แขนท่อนล่างเคลื่อนไปมาตามเส้นบรรทัดได้มิใช่อยู่เหนือกระดาษ
3. จักให้การเขียนหนังสือของเด็กถนัดมือซ้ายไม่มีท่าทางผิดปกติ จนเป็นที่น่าสังเกตแก่เด็กอื่น¹

เวอ จิด อี. เฮอริค และลีแลนด์ บี จากอนส์ (Virgil E. Herrick and Leland B. Jacobs) ได้เสนอขบวนการสอนเขียนและคัดลายมือแก่เด็กที่ถนัดซ้าย 5 ประการ คือ

1. ลักษณะท่าทางนั่งของเด็ที่ถนัดซ้าย ควรจะให้ไปเป็นไปในลักษณะที่ตรงข้ามกับเด็กที่ถนัดขวา และที่สำคัญที่สุดก็คือ ต้องเป็นลักษณะที่จะทำให้เกิดความสะดวกสบาย

โรดวิกต์ อีกรักดี, ตำราวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาภาษาไทย ตอน 1 วิธีสอนภาษาไทย, หน้า 96 - 97.

ที่สุด การวางมือควรให้มืออยู่ที่บรรทัดที่เขียน และควรให้ปลายดินสอหรือปากกาชี้ตรงแนวไหลซ้าย

2. การใช้อุปกรณ์ในการเขียนควรคำนึงถึงสิ่ง 2 ประการคือ

ก. สมุด การวางสมุดควรให้เด็กวางตามความถนัด

ข. การจับดินสอ นั้น ควรให้ห่างจากปลายดินสอเล็กน้อย เพื่อป้องกันมิให้ดินสอจิ้มสมุดอันจะทำให้สมุดขาดง่าย

3. ควรหาวิธีช่วยเด็กในการคัดตามรูปแบบตัวอักษร โดยการพิมพ์เป็นตัวอย่างให้เด็กได้ดูใกล้ ๆ เพื่อความสะดวกในการคัดตาม

4. ที่นั่งควรจัดเป็นพิเศษแก่เด็กที่ถนัดซ้าย เป็นต้นว่า นั่งใกล้หน้าต่างหรือตรงข้ามหน้าต่างเพื่อไม่ให้มือบังทางเดินของแสงที่สองมายังห้องเรียน ที่นั่งถ้านั่งหลาย ๆ คน ควรให้เด็กที่ถนัดซ้ายนั่งทางซ้ายสุด เพื่อให้มีโต๊ะชนกระทบกันเวลาเขียนที่สำคัญที่สุดที่หนึ่งของเด็กที่ถนัดซ้ายควรเป็นที่ที่แสงส่องมาทางขวามือ

5. ควรหาโต๊ะพิเศษสำหรับเด็กที่ถนัดซ้าย เป็นต้นว่า กว้างขวางกว่าปกติและควรมีที่สำหรับวางแขนซ้าย¹

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประเทิน นทชาพันธ์ "ศึกษาการเขียนหนังสือของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มบางแสน จังหวัดชลบุรี."

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 ความถนัด...ไม่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนของเด็กที่เขียนด้วยมือซ้ายหรือขวาก็ตามจะมีความสามารถในการเขียนไม่แตกต่างกันเลย

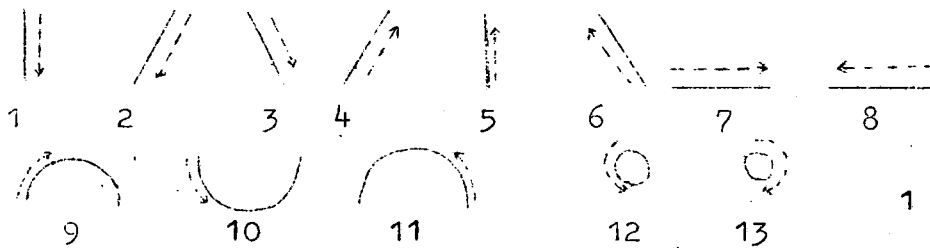
¹Virgil E. Herrick and Leland B. Jacobs, Childred and the Language Arts (New York: Prentice-Hall, 1955), pp. 280 - 281.

- 1.2 เขต...ความสามารถของเด็กหญิงกับเด็กชายไม่แตกต่างกัน
- 1.3 อารมณ์ของผู้ปกครอง...มีผลกระทบบนความสามารถของเด็ก กล่าวคือ เด็กที่ผู้ปกครองตั้งร้านกาขายจะมีความสามารถในการเขียนดีกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง
- 1.4 ท่าทางที่นิ่งเขียน...เด็กที่นิ่งเขียนถูกต้องมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าเด็กที่นิ่งไม่ถูกต้อง
- 1.5 การจับดินสอ...เด็กที่จับถูกต้องเขียนดีกว่าเด็กที่จับไม่ถูกต้อง
- 1.5 อายุ...เด็กจะมีความสามารถในการเขียนดีขึ้นเมื่อเด็กอายุมากขึ้น¹
2. พูนสุข บุญยสวัสดิ์ ศึกษาเกี่ยวกับ "วิธีการเขียนอักษรไทยสำหรับเด็กเริ่มเขียน"

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- 2.1 เส้นที่เด็กจำเป็นต้องฝึกหัดเขียนก่อนเรียนเขียนอักษรไทยมี 13 เส้น
- 2.2 ลักษณะของเส้นรวมทั้งช่วงเวลาที่ใช้ในการเขียนเส้นของเด็กชายและเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน
- 2.3 การเรียงลำดับเส้นจากแบบที่เขียนจากง่ายไปหายาก สำหรับเด็กเริ่มเขียนเป็นดังนี้ คือ

¹ประเทิน มหาจันทร์, "ศึกษากการเขียนพยัญชนะไทยของนักเรียนในโรงเรียนกุดชุมพุงแสน จังหวัดขอนแก่น" (ปริญญาโทพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา. ประสานมิตร, 2506.)

ดังนั้น ครูที่สอนเด็กเริ่มเขียน โดยเฉพาะเด็กอนุบาลหลังจากที่เตรียมความพร้อมที่จะเขียนแล้ว ควรจะสอนให้เด็กเขียนเส้นต่าง ๆ ทั้ง 13 เส้น ก่อนที่จะเขียนเขียนตัวอักษรไทยจะทำให้คุณภาพของตัวอักษรที่เด็กจะเขียนต่อไปมีคุณภาพดี และสามารถเข้าใจในเรื่องทิศทางของการลากเส้นได้ดียิ่งขึ้น

3. วรรณลี โสมประยูร ถึงชาติถึง ความยากง่ายในการเขียนพยัญชนะไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.^๑

พบว่าความยากง่ายในการเขียนพยัญชนะไทยขึ้นอยู่กับสีลาของเส้นที่ประกอบเป็นตัวพยัญชนะนั้น ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

กลุ่มง่ายได้แก่

ง จ, ว ร ข, บ ป ษ

กลุ่มปานกลางได้แก่

ก ด ฅ, ย ฝ ย พ ฟ พ, ค ต ตต ศ, ซ ฌ ฎ ฐ,

ม น ฮ ฌ, ท ฑ ฒ, อ ๕

^๑พูนสุข บุญสวัสดิ์, "สีลาการเขียนอักษรไทยสำหรับเด็กเริ่มเขียน." (วิทยานิพนธ์ครูศึกษาศาสตร์บัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า 48 - 49.

กลุ่มยากไถ่แก่

ดู ๗-๗๗, ๘๑-๘๑

ผลการวิจัยที่กล่าวมานี้ได้อธิบายว่า การสอนเขียนสำหรับเด็กวัยเริ่มเรียนนี้ ไม่จำเป็นต้องเรียงไปตามลำดับจาก ก ถึง ฮ แต่ควรเริ่มตั้งแต่พยัญชนะที่มีลายเส้นง่าย ๆ ประเภทเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นเฉียง ก่อนจะเขียนตัวพยัญชนะที่มีลายเส้นซับซ้อน ประเภทโค้งหยัก

4. ประเภท โขติบุตร ศึกษาเกี่ยวกับ "การเปรียบเทียบแบบคัดลายมือตัว พยัญชนะไทยที่เหมาะสมสำหรับเด็กเริ่มเรียน"

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเขียนตัวพยัญชนะไทยแบบตัวมกับ ตัวเหลี่ยมว่า แบบใดเหมาะสมสำหรับเด็กเริ่มเรียนคือ เด็กสามารถเขียนได้สวยและเร็ว ค่าย ผู้วิจัยได้เลือกแบบพยัญชนะไทยซึ่งเขียนง่ายไปหายากตามลำดับ 7 ตัว คือ จ ฎ ถ ค ฅ อ และ ฎ

ผลการวิจัยปรากฏว่า

4.1 เด็กเริ่มเรียนเขียนพยัญชนะไทยทั้ง 7 ตัว ของแบบตัวเหลี่ยมได้สวย เหมือนแบบตัวม

วิจารณ์ โสภประยูร, "ความยากง่ายในการเขียนพยัญชนะไทยของนักเรียน ชั้นประถมปีที่ 1" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 43 - 44.

4.2 เด็กเริ่มเขียนเขียน ด และ ค แบบตัวบนเร็วกว่าตัวเหลี่ยม ส่วน การเขียน จ ว อ อ และ กู ทั้ง 2 แบบมีความเร็วไม่แตกต่างกัน¹

สรุปได้ว่า เด็กเริ่มเขียนจะเขียนแบบตัวเหลี่ยมได้ช้าเหมือนแบบมากกว่าตัวบน และค่อนข้างจะง่ายกว่าตัวบน เนื่องจากมีลักษณะโดยแบบตัวเหลี่ยมประกอบ ด้วยเส้นตรงและเส้นเฉียงมาก รวมทั้งมีจังหวะหยุดที่แน่นอน ซึ่งต่างจากแบบตัวบนที่ ประกอบด้วยเส้นโค้งมาก

¹ประภา ไชยบุตร "การเปรียบเทียบแบบคัดลายมือตัวเขียนไทยที่เหมาะสมสำหรับเด็กเขียน." (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 47.